

impietatem retundit. Miseram & risu dignam
crisim! populum numerosissimum & integrum
sensu communi privant, & in dementiam talem
conjiciunt, quasi apertis oculis, auribusque in
hoc stupendo facto & publico, arentem fluvium
a mari in muros disjecto nescierit discernere.
Ergo tot hominum millia talismodi
transfretatio, columna nubis, & postea Mannae
elus adeo fefellit, ut ne unus quidem dolum
adverteret, & concitatis deinde tot seditionibus,
acerrimis populi querelis, Mosaicis reprehensionibus,
plebe & principibus, Aarone & Maria virum
mitissimum admurmurantibus, reclamaret,
abjecto legis observatu permolestae jugo. Vana
profecto & ridicula contra hoc miraculum, quo
Hebraei recta via ab uno litore ad oppositum
pertransierunt, molimini! — Etiam *via semicircularis*,
& agger per terrae motum excitatus, quem nonnulli
statuunt, simul & hypothesis longioris maris recessus,
quam *D. Michaelis* commentus est, merito rejiciuntur.
Ex hac servitute, & populi liberatione praeclare
divinae providentiae rerum omnium moderatricis
dispositio elucet, id agentis, ut gloriam suam
mundo patefaciat.

CAPUT II.

VINDICIAE POTIORUM DOGMATUM, QUAE NEGANT SOCINIANI.

Nequaquam errorum monstra nova sunt, quae hodierni
Theistae infauiste edunt, & ab orco revocant, praecipue
Babrdtius in sua fidei professione &c., elimatiore tantum
fucos compta illa esse, quis nesciat? Venena haec omnia
jam effudit *Mich. Servetus* patria Tarraconensis, arte
Medicus, secta Anabaptista, Sacramentarius, Antitritarius
&c.: cumque errores suos, de obstinatione nihil remittens,
maledictis & conviciis propugnaret, accusante, & strenuam
operam dante *Calvino* Genevae die 27. Oct.

1557. vivus rogo periit. Nefandi errores igne, quo auctor, non extincti sunt, sed Poloniam, Transylvaniam, Hungariam, &c. foede invaserunt. Blasphemias fecerunt suas, easque propagarunt *Val. Gentilis*, qui spreto suo iurjurando, post palinodiam, varias poenas publicas, fugam, evasiones, cum atrocius in SS. Trinitatem & Symbolum, quod *S. Athanasi* nomine solet inscribi, baccharetur, curante *Musculo Bernae* capitali supplicio interiit, 1566. Praeter hunc Antitrinitariorum duxere agmina *Georg. Blandrata* Medicus, qui in Transylvania a fratris sui filio strangulatus. *Paul. Alciatus*, cui ad Mahumetanos defecit. *Matth. Gibraldus*, peste enectus. *Franc. Lismaninus*, qui in puteum se egit praecipitem. *Franc. Davidis*, qui ruina domus repentina fertur oppressus, juxta alios vero jussu Principis Transylvanicae *Christoph. Bathorei* in carcere 1579 peremptus: et si *Jac. Thuanus* alio miserabili exitu anxiam vitam illum finisse velit. Hi Antesignani sunt, & teste *Beza Epist. 81.* haereseon omnium commenta permiscuere cum suis; Veritatis enim assertores sunt ad venerati *Eutychem, Nestorium, Samosatenum, Arium, Donatum, Helvidium, Nepotem, Eunomium, Praxeam, Photinum, Cerdonem, Sabellium, Acephalos*, ut unum hoc superesse videatur, ut *Satanam ipsum in Dei & veritatis loco collocarent*. Tandem *Laelii & Fausti Socinorum*, qui impietate inter illos omnes excelluerunt, nomine pestilentissima Secta caepit celebrari. Ille *Senis* patria urbe 1547. relictis, admodum adolescens complura regna, provinciasque emensus, *Calvino, Melanchtone, Beza, Bullingero, Musculo, Munstero, Petro Martyre* familiariter usus, dissimulandi arte gnaviter imbutus, haustum a *Serveto* virus caute diffudit, & *Tiguri* 1562. aetat. an. 37. obiit. *Faustus Patru* hujus sui scriptis sibi vendicatis pessimos istos dispersit errores. Horum postea pertinacissimi fuere defensores *Joann. Crellius, Jonas Schlichtingus de Bucovice, J. L. Wolzogenius, Christ. Ostorodus, Joann. Volkelius, Val. Smalcius*, & plures alii, conf. *Oederi arborem* in refut. *Catech. Racov.*, quorum opera non sine magno Christianae religionis damno apud *Batavos* edita, Titulo: *Bibliotheca Fratrum Polonorum, quos Unitarios vocant.* de *Socino*, qui *Luclaviciis* in Polonia an. 1604. aetat. 65. vivere desuit, aedeciae barbaro metro canunt:

To.

≡

*Tota licet Babylon destruxit testā Lutherus,
Muros Calvinus, sed fundamenta Socinus.*

Dum pestifera secta 1658. Joan. Casimiri Regis edicto, Polonia est expulsa, Sociniani regiones varias pervagati sunt, & vix dici potest, quot inter Protestantes, Anglos potissimum invenerint profelytos; imo teste *Bossuet*, vix modo inter Reformatos scriptor prodit, qui aliqua ex parte Socinianis non adhaereat. In Ecclesia & Academia Genevensi Socinianismi notam etiam *praescripta fidei professione* 1758. non sublatam, sed auctam esse, bene multi aperte docent. Mirabile autem non videatur, hanc alioquin absurdissimam sectam tot, tantosque fecisse progressus etiam apud viros in literaria republica non obscuros; nam observante cit. *Bossuet*, facile fuit, hominibus vana scientia inflatis eam persuadere Theologiam, quae una cum *Trinitate* omnia alia mysteria evertens, totum illud a Religione aufert, quod iis maxime difficile videretur, qui non nisi evidentiam confectantur.

I. SACRA SCRIPTURA.

2. *Tim. 3, 16. omnis Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad erudiendum in justitia. Conf. 1. Thess. 2, 13., 2. Pet. 1, 19. Antithesin habet Babrdt p. 28. in declarat. fidei suae.*

REFLEXIONES. Cum Scriptura sacra *utriusque foederis*, verbum Dei sit, nobis a Deo revelatum, literis exaratum, & per Ecclesiam manifestatum, primo *revelatio*, aut *inspiratio*, aut *assistentia* divina Scriptori sacro necessaria; deinde cum *omnis prophetia Scripturae propria interpretatione non fiat*, Ecclesiae, quae est *columna & firmamentum veritatis*, auctoritas quoad libros, sensum & interpretationem accedat, necesse est; nam in tanta disputationum de ipsis Scripturis illarumque intelligentia, deque religione discrepantia & varietate, in tanta errorum ac errantium licentia, accrescente ad nauseam indies Lect. variantium ubertate, quis alius sedebit Judex, qui dissidia componat, lites terminet? Et tam brevis, expedita & necessaria litem omnem decidendi via, scil. decretoria Ecclesiae sententia quomodo tam diu potest displicere Ad-
ver.

versariis? qua simul & veritati consulitur, ac difficultates examinis immensae, ac infinitis prope fidelibus insuperabiles tolluntur, quos ait *Tertull. lib. de Praescript. c. 14. edit. Commel. fides salvos fecit, non exercitatio scripturarum: --- Auctoritati credere magnum compendium est, & nullus labor S. Aug. de Quantit. animae c. 7. edit. Antv.*

Exemplo fit *Joann. 10, 30. & Joann. 8, 58.*; Catholici omnes contra veteres & recentes *Arianos* ex his Christi Divinitatem demonstrarunt; at Calvinus *priorem loc.* de morali tantum affectus & voluntatis unione intelligit, in *Joann. 10. edit. Amstelo. pag. 103.* cui discipuli ejus merito renituntur. *Alterum loc.* istorum multi de praesistentia, quantum ad destinationem sive decretum Dei explicant, eo sensu, quo dicitur *Agnus occisus ab origine mundi*: Quam vero egregie *Socinianis*, qui ex illorum visceribus nati, iisdemque principiis enutriti, utraque arrideat expositio, nemo ignorat. Et quis hanc ex illis summi momenti contentionem, a qua tot animarum dependet aeterna salus, ullo aevo decidet? quis verum *S. Script.* sensum dijudicabit? An ipsa *Scriptura*? ad quam unam & solam, ceu fidei judicem omnes simul ad hunc diem provocant, & major tamen quotidie gliscit discordia, in fide scopsis, atque irreligio. Ubi nunc sunt conspicui illi, tamque splendidi radii, quibus *Scripturae* sensus statim effulgeat, nemo coecutiatur?

Forſan controversiarum judex *Spiritus privatus* erit? sed quis hunc non rideat ceu certam & publicam interpretandi normam assignari, qui privatus, est, occultus, incertus, varius, & revera contrarius, apertusque ad fanaticismum campus? Alias in politica societate *Leges* publicas ad privatum rapere arbitratum, nefas habetur, ne rerum civilium in regno miserrima confusio ac perturbatio oriatur, & in *Lege Christiana* controversiarum fidei judex erit *Spiritus privatus*? quam haec insulsa & absurda? *J. Gerhardus Loc. Theol. Tom. I. edit. Tub. pag. 11.* accersit simul interna *κρίσις* & ipsius *Spiritus S.* testimonium; sed illo perspicacior *D. Michaelis* in *compendio Theol. dogmat. pag. 15.* hoc *ineffabile testimonium* ingenue diffitetur.

Lis forte dirimenda est ex diligenti collatione cum locis

eis aliis, ex criticis historiae & linguarum adminiculis, usu philosophiae; at vero in his se excellere, confidere. Vimque collocare omnem, universi jactant. An unquam Protestantes revincere poterunt Socinianos, & qua ratione hi Christiana quaedam dogmata, quae nobiscum credunt, valebunt asserere contra illos, qui ea impugnant? Adeo verum est, excussa Ecclesiae auctoritate nihil amplius constans, nihil certum in religione superstes esse, sed omnia ad cujusvis arbitrium & sentiendi libidinem fluctuare, quod quidem luctuosum degeneris aevi hujus fatum est, non sine scandalo Judaeorum, Turcarum & Gentilium.

II. DIVINITAS JESU CHRISTI.

Matth. 26, 63. Princeps sacerdotum ait illi: Adjuro te per Deum viventem, ut dicas nobis, an tu sis Christus Filius Dei! dicit illi Jesus: Tu dixisti. conf. Marc. 14, 61. Antith. Babrdtii p. 25.

REFLEX. Haec veritas ex *vetere* jam *Test. e. g. Isa. 55, 4, Jer. 33, 16., Psalm. 2.* probatur; cum vero Sociniani & Arminiani S. paginas illas flocciendant, ex *novo Test.*, quod ceu fidei, morumque normam adhuc videntur respicere, etsi has SS. literas, simulque mysteria omnia sola ratione dimetiantur, proferimus fundamenta. *Deum Dominum nostrum Jesum Christum his modis novimus, nomine, nativitate, natura, potestate, professione. S. Hil. lib. 7. de Trinitate: edit. Basil. pag. 83.* Scil. ex voce Patris in baptismo, SS. Petri & Thomae confessione, peccatorum remissione, ac intima cordium perscrutatione, plurimis miraculis hunc in finem patratis. *Cit. supra loco* Princeps Sacerdotum Dei veri nomine & auctoritate, cujus erat minister, praecepit, ut Jesus veritatem, cujus ipse testis foret ac iudex, coram toto Synedrio proferret: an Messias, & *Filius Dei*, non *adoptione* tantum, ut viri justii, sed *natura* esset; ita Caiphas P. vestimenta sua discindens intellexit, eo tendebat haec adjuratio, ut Christum blasphemiae reum condemnaret, si Filium Dei se esse assereret: ita Jesum sperabat responsurum, si, cum prius ad omnia taceret, divini nominis premeretur religione.

Hoc mysterium clarissime patescit ex *Joann. I.* ac circumstantiis, quibus commotus ille dilectus Christi discipulus

pulus Evangelium suum conscripsit. Cum enim *Carpocras, Cerinthus, Ebion* &c. contra Divinitatem Verbi pestiferos errores in vulgus spargerent, juxta *Iren., Epiph., Hilar., Hieron.,* S. Joannes, ut hos convelleret haeresiarchas, aeternam Christi generationem ostendit: *Julianus Apostata* ipse S. Joannem de illa sermonem instituisse fatetur, etsi Evangelistas reliquos Christi Divinitatem ignorasse, pessime concludat, in quo a *S. Cyrillo* refutatur: apud *Cyrill. lib. 6 c. Julian.* ---- *Joann. 10.* ubi Jesus dicit: *Ego & Pater unum sumus: Filius Dei sum: Pater in me est, & ego in Patre* amplius hoc capitale dogma confirmatur, neque v. 34. enervatur; nam Christus ibidem a *minori*, quod ajunt ad *majus* concludit: Si homines, quibus olim Deus locutus, qui imperandi vel judicandi munere refulgent, in Script. *Dii* appellantur conf. *Psal. 82, 7.* quanto magis *Jesus C.* absque ulla blasphemiae nota? ita hoc testimonium praesentes Judaei intellexerunt, & certe lapides contra Socinianos clamant. --- *Joann. 17, 3.* Christus a verae Deitatis communiione haud excluditur; nam cum ibidem falsi nominis Dii, quos coeca introduxerat gentilitas, eliminantur, verborum hic ordo ponendus est: *Haec est vita aeterna, ut cognoscant te, & quem misisti Jesum Christum, solum verum Deum.* Hoc de loco iterum explicitae fidei in *Jesum C.* Deum verum, hominemque verum, hominum Mediatorem ad salutem necessitas invicte comprobatur. Gentes nec Deum, nec Christum, & Judaei Deum, non Christum noverant, & hac utrosque cognitione donaturus Christus advenit: vel ipsa Socinianorum, praecipue ex illorum grege *Smalcii* verba id testantur, licet illa contradictionibus, quae apertae falsitatis, inconstantis sensus, ingenique notae sunt, implexa.

Citra controversiam *magnum est pietatis mysterium, Deus manifestatus in carne:* quis igitur ferat *Bahrtdii* dicta pag. 25. Sociniani superbum ac procax Theistarum genus, qui humana ratione tam fallaci, tam coeca sacram hanc obscuritatem audent rimari & discutere, vel Sacramentum captu suo longe superius credere recusant, divinis oraculis obstrepunt, & Christianam fidem, rejectis quaestionibus, ut vocant *theoreticis, practicis* duntaxat sta.

stare & conservari, & ad consequendam salutem *divinarum mandatorum observationem Matth. 9, 17.* sufficere putant. Egregia enimvero & lepida rationum fundamenta! sed etiam *sine fide impossibile est placere Deo: credere oportet accedentem ad Deum, quia est: qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit; qui non crediderit, condemnabitur..* Quinimo veritates *præcticas & mandatorum observationem a theoreticis, & mysteriorum fide* sæpiissime consequi, nemo non cernit: Quid enim? an versari in mera, otiosaque speculatione dici potest nostra in SS. Triados mysterium fides, ex qua gravissimum de Christi Divinitate dogma pendet, quod profecto non in fide sola, firmoque tantum assensu, non in sterili contemplatione positum est, sed etiam ad morum formam pertinet; nam si Christus, ut aperte SS. Literæ tradunt, verus Deus est, summæ impietatis rei sunt *Sociniani*: si non sit, *Orthodoxi* idololatriæ revincuntur, qui *Jesum C.* ceu *Jehova* agnoscunt & adorant. Annon ingens hæc quaestio, ex cujus decisione vel irreligio, vel idololatria subnascitur, ad mandatorum observantiam spectat? Quid in moribus capitale, quid magis præcipuum, quid acrius severiusque præcepta vetant, quam impietatem & idolomaniam? Altius sane nobis insculptum est SS. *Trinitatis* mysterium, in cuius fide baptizati sumus, cui nomen dedimus, & obsequia spondimus nostra. Illud singulare Christianæ religionis fundamentum est, quo stante illa consistit, quo subverso pariter illa labefactatur & corrui, quodque a nemine, qui salutem æternam anhelat, ignorari debet: ex illo ceu fonte omnia salutis nostræ profluunt subsidia, Verbi Incarnatio, Christi satisfactio, Missio Spiritus S., Sacramentorum institutio vis & efficacia: de hoc mysterio egregie scribit, illudque ostendit ex ipsis Mahumetanorum libris Cl. *Guadagnolo in Apol. ad Ahmed Persam Asphabensem.*

III. UNUS MEDIATOR DEI ET HOMINUM HOMO CHRISTUS JESUS.

Act. 4, 12. Non est aliud nomen sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri conf. cum Joann. 14, 6. Rom. 5.

REFLEX. Christianam religionem in odium contem-
tumque adducturi, salutem sine *Jesu C.* fide obtineri posse,
contendant. Eum in finem gentilium sopherum vitam,
accusatis multorum Christianorum moribus, ad astra tol-
lunt. Paganos, Christianorum persecutores, autochiros,
idololatrias, libidinosos, simulatores &c. Coelicolum in-
ferunt coetibus: Inter corruptissimos nonnihil meliores
Socratem, Platonem, Senecam, Trismegistum Christianis
heroibus longe anteferunt. Hi quidem cum cognovissent
Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt,
sed evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est in-
spiciens cor eorum, dicentes enim se esse sapientes, stulti facti
sunt. --- Per solam igitur cognitionem naturalem potuit
sapiens, rudis, Scythia, barbarus ex ipso aspectu eorum, quae
oculis subjecta sunt, pulchritudinem edoctus ad Deum con-
scendere S. Chryf. in loc. cit. S. Pauli, alit sine divina fide
& supernaturalium veritatum doctrina revelata nemo ho-
minum veram justitiam & salutem aeternam potest con-
sequi: Illos esse *inexcusabiles* ex Script. & SS. PP. elucet,
quorum aliquos, dum benignius de gentilium salute cen-
suerunt, mitiorem in partem oportet explicare. — *Chri-*
stus J. Joann. 10. & 14. est via & ostium, qui per fidem in
ipsum ceu *Mediatorem* in ovile Dei, seu Ecclesiam ingres-
sus fuerit, tutus erit a lupi infernalis incurfibus, sicut ovis
intra caulas secura degit. Antithes. *Bahrtdii* pag. 26. est:
Hanc fidei necessitatem ad Nonchristianos extendere, esse
irrationabile, inhumanum, & Scripturis adversum.

IV. SATISFACTIO JESU CHRISTI.

I. *Tim. 2, 6. Jesus Christus dedit redemptionem semet-*
ipsum pro omnibus conf. Tit. 2, 14., Ephes. 1, 7.

REFLEX. Errorum peffimus est, quo merita *Jesu*
Christi, oblatam pro nobis Crucis sacrificio satisfactio-
nem, & ejusdem in locum nostrum substitutionem, ac pre-
tium pro delictis nostris persolutionem elevant, ac funditus
vellent subvertere. Fucum impiis placitis suis inducunt,
& incautos fallunt, dum *Jesum* Servatorem quidem vo-
cant, bono nostro mortuum; at Servatorem consilio tan-
tum & exemplo, non merito, non opere & efficacia. In-
victa Scripturarum testimonia proterve ad sensum impro-
prium avocant, cum tanta mysteria humanae rationis sa-

perent decem pedam. *Evangelicus Prophet* a toto *Cap. 53.* Christi passiones describens, hanc veritatem demonstrat. Contra recentiores Apellas ipsi Sociniani non dissentunt. *loc. Christum non Isaiam* designari. Certe *H. Grotius in Annot. in hunc loc.* Christianae fidei non consultum iult, dum Judaeis plus aequo indulgens, verba ex literae sensu ad Prophetam inflecti posse largitur: *Servetus* autem ea ad *Cyrum* inepte detorsit. Hac in Prophetia non nisi coecus non videt, quod proprie & vere pro peccatis nostris, pro quibus se vadem praestitit, Christus vulneratus sit, attritus, & morti traditus, id quod Evangelistarum omnium effata corroborant. *Antilogia Isa. inter & Matth. 8, 16. 17.* quam inextricabilem opinantur, conciliare, parum operosum est. *Antith. Babrdtii pag. 24.* haec est: *Das aber Gott blos um eines Menschenopfers willen mir meine Sünden vergebe, und um einer fremden Tugend willen die Flecken der meinigen übersehe, das ist wider meine Vernunft und habe ich auch nie etwas davon in H. Schrift gefunden.*

V. PERSONA ET DIVINITAS SPIRITUS SANCTI.

Joann. 16, 13. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. Conf. cum Joann. 14. 16. Matth. ult. Act. 5, 3. Babrdtii Antith. pag. 24.*

REFLEX. Si Spiritus S. nihil aliud est, ut volunt *Pneumatomachi*, nisi Deus dona sua impertiens, aut ipsa impertita dona; quomodo verba illa Christus potuisset eloqui? An Deus Pater a se non loqueretur? An de coelestibus illius donis dici potest, quod non loquantur a semetipsis, sed tantum quaecumque audierint? Respondent more suo, *metaphoram hyperbolicam* adesse, qua personales actiones rebus tribuantur; verum sic totum pene Evangelium continua erit locutio impropria & translata, nam ubique Spiritui S. actiones *personae* dantur: dicitur in Mariam super-venturus: de illo esse, quod de Maria est: descendisse corporali specie super Jesum & in Apostolos: alius Paraclytus, Spiritus Deus, dividens singulis, prout vult. --- *Cit. loc.* subditur: *Non enim loquetur a semetipso, sed quaecumque audiet, loquetur.* Hic Salvator significat, quod Spiritus S. nihil docturus sit extra vel contra ea, quae ipse docuit. Et sicut Dominus dicit: *quaecumque audivi a Patre meo,*

loquor, ita de Spiritu S. pronuntiat, qui cum a Deo procedat, ea tantum loquitur, quae in Deo sunt, quae illi non possunt esse ignota. *V. 14.* dicit Jesus: *Ille me glorificabit, quia de meo accipiet & annuntiabit vobis v. 15.* omnia quaecunque habet Pater, mea sunt, ubi ostendit & Patris & suum esse Spiritum. Quis enim ait Paulus *I. Cor. 2, 11.* hominum scit, quae sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est? ita & quae Dei sunt, nemo cognovit, nisi Spiritus Dei: quo certe ratiocinio & comparatione Apostolus non fuisset usus, si Spiritus S. nihil nisi afflatus esset, sive donum in mente Prophetarum & Apostolorum residens.

I. Cor. 2, 10. dicitur *scrutari omnia, etiam profunda Dei & Rom. 8, 26.* *postulare pro nobis gemitibus inenarrabilibus*; sed utrumque nihil Deitati derogat; nam primum non inquisitionem eorum denotat, quae occulta sunt ac ignota, sed verbum usurpatur, prout significat, perfecte nosse, haud obscure; sic Deus, cui cordium nostrorum arcana omnino explorata sunt, *renes & corda nostra scrutari* dicitur *Conf. Jerem. 30.* --- Secundum non innuit, *gemitum & orationem* Spiritui S. convenire, sed quod gratia sua, & efficaci in nos charitatis operatione, quam in cordibus nostris diffundit, nos doceat bene ac rite orare ac gemere. Non nisi mucidos errores *Macedonianorum* hic suscitaverunt Sociniani, pridem a PP. explosos; quorum auctor *Macedonius* per *Constantium* in Sedem Constantinop. intrusus, Paulo legitimo Epopo in exilium relegato, & caesis vel oppressis supra tribus hominum millibus, quem tamen haeresiarcham idem Imperator, cognita hominis petulantia, iterum a folio Pont. deturbavit. Et sicut veteres haeretici, qui bellum Spiritus S. Divinitati intulere, inconstantissime locuti sunt, ita quoque Sociniani, ut patet ex *Catech. Racoviensi edit. Lips.* Hic Spiritus S. nihil aliud illis est, nisi Dei energia & efficacia ab ipso indistincta: illic persona, vel aliquod donum a Deo distinctum est, attamen creatum.

VI. PECCATUM ORIGINALE.

Rom. 5, 12. 19. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransit, in quo omnes peccaverunt &c. Conf. Eph. 2, 3., Job. 14, 4. & Psalm. Hebr. 51, 7.*

RE.

REFLEX. Non imitatione, sed propagatione in homines omnes illam peccati labem transfundi, S. Apostoli Christum inter & Adamum analogia comprobatur: Scilicet ut per Adam invecum est peccatum, ita per Christum collata est justitia, certe non sola imitatione; nam qui Servatorem praecessere veteres Sancti, illum nequierunt imitari, gratiam tamen & justitiam illi ferunt acceptam: Nec in parvulis peccatum hoc imitatione habuit aditum, qui tamen natura filii irae, sicut & caeteri, renasci debent ex aqua & Spiritu Sancto, ut intrent in regnum coelorum. Videmus iterum nonnisi priscam haeresin Carpocratianorum, Pelagianorum, Armenorum, Albigenfium, Anabaptistarum, Sacramentariorum a Zwinglio & Oecolampadio paedobaptismum rejicientibus &c. resuscitatam, a Socinianis propugnari, ut systema tolerantiae commendent ac promoveant, cui Judaeus, Turca & Paganus facile subscribent, sicut in cit. Catech. Racoviensi proponitur. Primum parentem generis humani caput in peccatum esse lapsum, multi probant ex gravi juro, quod est super filios Adam, a die exitus de ventre matris eorum, quod injustum esset, si noxae nullius rei forent infantes. Quod argumentum ethnicos ipsos permovit, ut, quamvis primigeniam illam labem ignorarint, ex humanae tamen naturae tam saevae conditione judicarent, infontem non esse hominem, tot objectum aerumnis. Hinc admiffa in superiore vita quadam commenti sunt peccata ab eo, qui ab ipsis vitae initiis laboribus molestiisque addictus videretur. S. Aug. Lib. 4. contra Julian. C. 15. edit. Antv. Tom. 7. pag. 415. hos veteres ethnicorum Vates & Philosophos, qui errores miseriasque humanae vitae ad aequum Dei judicium retulerunt, ad Christianum dogma accedere, ait, profertque insigne ex Ciceronis Hortensio testimonium. . . ubi subjicitur, verum esse illud Aristotelis dictum, sic animos nostros corporibus esse conjunctos, ut a praedonibus Etruscis corpora viva cum mortuis conjungebantur: & c. 12. cum Ciceronem induxisset dicentem: Non ut a matre, sed ut a noverca natura hominem esse editum in vitam, corpore nudo, fragili & infirmo, animo anxio ad molestias, humili ad timores, molli ad labores, prono ad libidines, in quo tamen in-

es-

esset tanquam obrutus quidam divinus ignis ingenii & mentis. Subjungit S. D.: Non hic Auctor iste male viventium moribus dixit effectum, sed naturam potius accusavit. Rem vidit, causam nescivit. Latebat enim eum, cur esset grave jugum super filios Adam, a die exitu de ventre matris eorum, usque in diem sepulturae in matrem omnium, quia Sacris Literis non eruditus ignorabat Originale peccatum.

VII. POENARUM APUD INFEROS AETERNITAS.

Marci 9, 43. Vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur conf. Matth. 25, 41., Marc. 3, 29.

REFLEX. Futuro post hanc vitam saeculo omnem suppliciorum vim Deus servavit, quorum frequentem mentionem SS. Literae faciunt, certa & simplici oratione tradentes, aeterna illa fore supplicia. *Origenistarum* priscus fuerat error ex *Platonis* haustus, ut scribit S. Aug. Lib. 21. de Civit. Dei c. 13. improbos aliquando liberatum iri, etsi *Plato* in fine *Gorgiae* & *Virgil.* etiam in 6. *Aeneidum* sceleratoribus sempiternas infligi poenas pronuntiant. Hos *Sociniani* errores suscitant, & velut antiquis ollis novas affingere ansas laborant, quos pridem ex SS. Lit. SS. PP. & Concilia profligarunt. Illa verba Salvatoris ex *Isa.* ultimo desumpta & *Daniel.* 12, 2. ad literam, ut decet, expensa, poenas aeternum duraturas significant, quas inter & pudor est non ultimus sceleratorum carnifex: summam denotant rerum omnium egestatem, graves corporis dolores, ingentemque animi angorem, desperationem in iram adversus Deum, rabiemque versam, quem *dentium fremitum* SS. Literae vocare solent. Haec omnia inepta sua, e mentita & SS. Literis repugnante hermenia *Sociniani* usurpant: praecipue vocabl. **וְעוֹלָם** & **אֵשׁ** pro diuturna tantum duratione capiunt; verum ut gloria, felicitas & sanctorum requies erit sempiterna, sic pariter erit impiorum cruciatus conf. S. Greg. M. Lib. 34. Moral. c. 16. ubi S. D. feliciter explodit ex ipsis verbis Salvatoris vetera, novaque sophismata & technas illorum, qui habere finem divina super se iudicia suspicantur, ac perennia supplicia divinae repugnare clementiae volunt. In idem recidit opinio *Babratii* pag. 27. ex veterum hae-

seriarcharum lacunis hausta: totus in divina ad benefaciendum ac praemiandum propensione versatur: Sed enim dignitas infinita Dei offensa, ex qua malitia peccati infinita repetitur, & voluntas peccatoris, qui aeternum peccaret, si posset, infert supplicii aeternitatem.

VIII. ANGELI.

Matth. 18, 10. Angeli eorum in coelis semper vident faciem Patris mei. Antith. Babrdtii pag. 27.

REFLEX. Angelos existere verae religionis cultores, & non pauci inter Philosophos gentiles confessi sunt. Notus est ille celebris *Socratis Genius*, quisquis demum fuerit, quo in consiliis capiendis, ac futuris praevidendis usus fuisse dicitur. Praeter *V. T.* documenta e.g. *Gen. 16. & 21. 19. 22.* hanc veritatem *N. T.* saepissime confirmat, ubi ex obvio sensu nonnisi substantiae spirituales ab homine diversae & excellentioris dignitatis possunt intelligi, quam notionem nulla machinarum vis ad solas *inspiraciones* deprimet: cum Angelorum apparitiones, beneficia ministerio illorum collata, poenae impiis inflictae tam accurate describantur, ut nonnisi delirus somniator ea de *imaginationibus ac phantasmatis* explicet.

Ex immensa illa Angelorum, quos Deus creavit, multisque ac magnis gratiarum donis exornavit, multitudine, aliquos contra Deum Creatorem infanda rebellione peccasse, compertum habetur *Matth. 25, 41. Joann. 8, 44. 2. Pet. 2, 4. Apoc. 12, 7. & seq.* Hos nedum corporibus, sed praecipue etiam animabus nostris perpetuo insidiari, aperta *S. Script.* doctrina est: certe risu, vel commiseratione potius digni sunt temporum nostrorum falsi sapientes & fortes spiritus, qui timorem infestantium Daemonum nobis eximere, tam sedulo nituntur, tum ex daemologia ethnicorum, tam sublimi scientia sua philosophica illorum existentiam aut operationes pernegando, cum tamen iisdem sola Jesu Christi servatoris gratia nos liberet.

O. A. M. D. G.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
 Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
Light Blue	Light Cyan	Light Green	Light Yellow	Light Red	Light Magenta	White	Light Skin	Light Gray
Dark Blue	Dark Cyan	Dark Green	Dark Yellow	Dark Red	Dark Magenta	White	Dark Skin	Dark Gray

- A** 1 **R**
- 2 **G**
- 3 **B**
- 4
- 5
- 6
- M** 8 **W**
- 9 **G**
- 10
- 11 **K**
- 12
- 13
- 14 **C**
- 15 **Y**
- B** 17 **M**
- 18
- 19

TIFFEN® Gray Scale

© The Tiffen Company, 2007